

I drobnost se počítá

V tomto programu se žáci zamýšlejí nad možnostmi, jak mohou jednotlivci reagovat na změnu klimatu. Žáci si nejdříve vytvoří žebříček, ve kterém reflektují své vlastní možnosti chování, kterým přispívají nebo by přispět mohli. Následně se žáci zamýšlejí nad tím, jak velký dopad mohou jednotlivé způsoby chování mít, a o svých názorech diskutují.

Délka: 90 minut

Předměty: zeměpis, výchova k občanství / ZSV

Věk: 8.–9. třída ZŠ

Typ: lekce

Vytvořeno: 20. 9. 2022

Autor/ka: tým lektorů Střediska SEVER

Pomůcky: lano, obálky s výroky pro každého žáka (příloha 1), graf efektů mitigačních opatření (příloha 2), vytištěné názory (příloha 3)

Vzdělávací cíle:

- Žák chápe, že každý z nás se svým životem podílí na klimatické změně.
- Žák vnímá, jak různé způsoby jeho chování ovlivňují klimatickou změnu a že některé činnosti mají výrazně vyšší dopad než jiné.
- Žák uvažuje, jak by mohl a chtěl snížit svůj podíl na klimatické změně.
- Žák přemýšlí nad efektivností konkrétních opatření zmírňujících změnu klimatu (recyklace, omezení dopravy atd.).

Postup:

Na úvod žákům řekneme, že budou přemýšlet o tom, jak mohou sami klimatickou změnu ovlivnit, a že zde neexistují správné a špatné odpovědi. Každý jedinec má svou „zelenou hranici“, tedy to, co je ochoten a schopen dělat, jinde. Tato hranice se může v průběhu času měnit a nás zajímá, kde mají žáci svou zelenou hranici teď. Žákům zdůrazníme, že chceme, aby o svých názorech diskutovali demokraticky, tedy bez osočování a útoků, otevřeně, s věcnými argumenty a s tolerováním názoru druhých.

Následuje úvodní aktivizace, při které lektor rozdělí místnost pomocí lana na dvě půlky. Úkolem žáků bude stoupnout si na tu stranu místnosti, která prezentuje jejich názor. Poté čte lektor jednotlivé výroky a určuje stranu k jednotlivým odpovědím. Otázky, které lektor pokládá, mohou směřovat od obecného (mám raději matematiku x češtinu, mám raději zimu x léto, do školy chodím pěšky x jezdím autem, svým způsobem přispívám ke změně klimatu x nepřispívám).

Po této úvodní aktivitě dostane každý žák obálku s celkem devatenácti výroky (příloha 1) a jeho úkolem bude přiřadit tyto výroky do čtyř kategorií:

1. už to dělám;
2. nedělám, ale jsem ochoten to dělat, a zvládnu to snadno;
3. jsem ochoten to dělat ale bylo by to velmi náročné;
4. nejsem ochoten to dělat (je to nereálné, příliš náročné apod.).

Po rozřazení těchto výroků se žáci rozdělí do trojic a nad svým výběrem diskutují. Po 10–20 minutách debatu ve trojicích ukončíme a vyzveme žáky ke společné diskusi s celou třídou.

V druhé části programu žáci přemýšlejí, která opatření mají největší dopad na snížení klimatické změny. Po jejich diskusi ukážeme Graf efektů mitigačních opatření (příloha 2). V tomto případě je třeba doplnit komentář, že se jedná o velmi komplexní záležitosti a často je posouzení konkrétního vlivu složité a záleží na mnoha faktorech (např. spotřeba automobilu, počet lidí v autobuse, původ potravin atp.).

Další informace na www.krokyproklima.cz – globální oteplování.

Na úplný závěr programu ve třídě rozmístíme několik názorů týkajících se postavení člověka na Zemi (příloha 3). Úkolem žáků je všechny výroky si pozorně přečíst a následně se postavit k tomu výroku, se kterým nejvíce souhlasí či který se nejvíc přibližuje jejich názoru. Je důležité žáky upozornit, že se s žádným z těchto názorů nemusejí shodnout úplně.

Poté, co se žáci rozestaví, lektor vyzve v každé skupině alespoň jednoho žáka, aby vysvětlil, proč se postavil k danému názoru. Podle potřeby nechá lektor vyjádřit i žáky, kteří nesouhlasí.

Přílohy:

Příloha 1: Výroky

Příloha 2: Graf efektů mitigačních opatření

Příloha 3: Názory

**Nejezdit do školy autem – používání hromadné dopravy
nebo pěšky/na kole**

Omezení spotřeby masa – maximálně 2x týdně

Vegetariánství

Veganství

**SLOW fashion – nakupování oblečení v second handu, výměna
s kamarády, upcylace (nekupuji podle módy to, co zrovna frčí)**

Třídění odpadů na více než 3 složky

Nakupování v bezobalovém obchodě

**Omezení létání – na dovolenou raději autem nebo hromadnou
dopravou; do některých destinací se kvůli tomu nikdy nepodívám**

**Kupování bio produktů, protože ekologické zemědělství
je šetrnější k přírodě (zadržuje vodu v krajině, nepoužívá chemické
látky, pěstuje tradiční odrůdy...)**

Šetření vodou – místo vany si dám krátkou sprchu

**Šetření energií – nepřetápět byt, raději si vezmu svetr nebo mikinu,
k filmu deku, než abych spotřeboval více energie**

**Kupování jen toho, co potřebuji – než si koupím další nové tričko,
přemýšlím, jestli podobné nemám, dalo by se koupit na bazaru
nebo v second handu**

**Využívání mobilu (elektroniky), než se rozbije – nekupuji si nový
model, protože se mi líbí, má lepší funkce atd.**

**Omezení spotřeby čokolády – dám si tabulku čokolády za týden
namísto dosavadních tří**

Kupování fairtrade výrobků

**Šíření informací mezi vrstevníky a další lidi,
aby se zapojilo co nejvíce lidí**

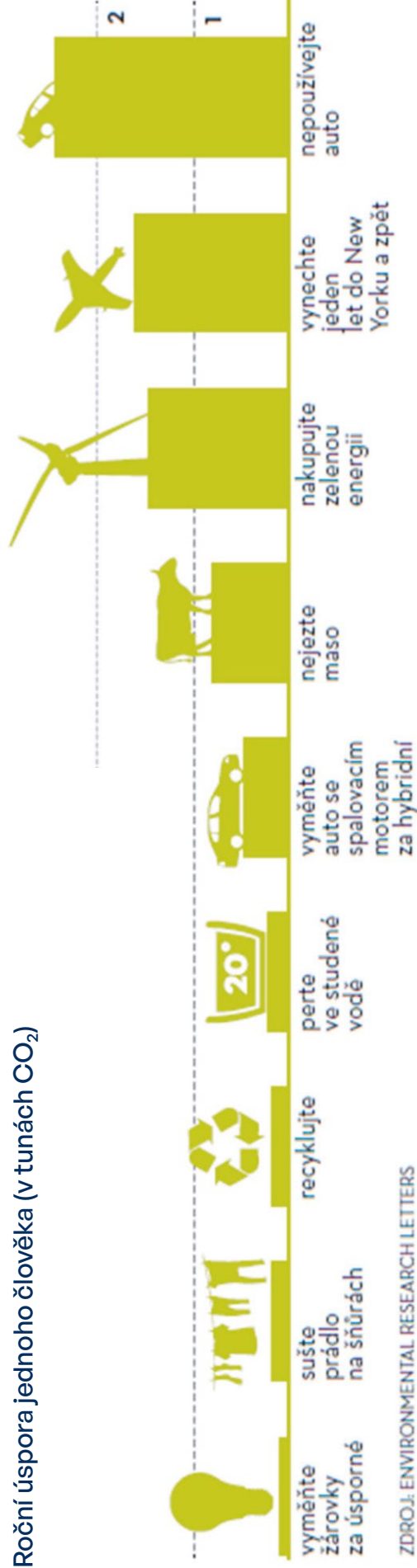
Účast na demonstraci, která upozorňuje na klimatické změny

Podpis petice za životní prostředí

**Nenakupování nápojů v plastech,
nosím si s sebou vlastní lahev s vodou/šťávou**

Způsoby, jak zmenšit svůj podíl na změně klimatu

Roční úspora jednoho člověka (v tunách CO₂)

Člověk je druhem, který má díky rozumu největší schopnost ovlivňovat prostředí, proto má za Zemi i největší odpovědnost.

Člověk nezdědil tuto planetu od předků, ale byla mu svěřena našimi dětmi a dalšími generacemi, vůči kterým je člověk za stav planety odpovědný.

Člověk je součástí planetárního organismu, a nemá proto o nic větší roli ve vývoji planety než jiné druhy. Země sama člověka usměrní, pokud by jí příliš „přerostl přes hlavu“.

Člověk je jedním z živočišných druhů, a proto se chová jako každý jiný druh – těží z prostředí, co dokáže.

Člověk je pán tvorstva. Vše v přírodě je připraveno, aby s tím nakládal, jak uzná za vhodné.

Člověk je kolečkem v plánu někoho nebo něčeho většího, plánu, kterému nerozumí a který stěží kdy pochopí. Nemá tudíž za planetu ani zvláštní odpovědnost, ale ani žádná zvláštní práva.